

REHBERLİK VE PSİKOLOJİK DANIŞMANLIK LİSANS PROGRAMI ÖĞRENME ÇIKTILARI VE MESLEKİ YETERLİLİK DEĞERLENDİRME FORMU RAPORU

RPD lisans programından 2024-2025 döneminde mezun öğrencilerin mesleki yeterlik düzeylerini ve program çıktılarının kazanım durumlarını değerlendirmek amacıyla iki ayrı öz değerlendirme ölçeği uygulanmıştır. Uygulanan ölçekler, öğrencilerin kuramsal bilgi birikimleri, uygulama becerileri, etik ilkelere bağlılıkları, araştırma yapma yeterlikleri ve profesyonel gelişim süreçlerine ilişkin farkındalık düzeylerini ortaya koymayı hedeflemektedir. Bu veriler hem bireysel gelişim süreçlerini izlemek hem de programın güçlü ve gelişime açık yönlerini belirlemek açısından önemli bir geri bildirim sunmaktadır. Ayrıca elde edilen bulgular, lisans düzeyindeki eğitimin niteliğini artırmaya yönelik planlamalarda rehberlik edici bir işlev taşımaktadır.

1. Program Çıktılarını Değerlendirme Formu Raporu

Tablo 1. Program çıktılarını değerlendirme formu betimleyici istatistikler

Maddeler	n	%	$\bar{X}$
1. İnsan davranışlarını; fizyolojik temelleri, çevresel bağlamı, gelişim dönemlerinde görülen olağan ve olağandışı davranışlar, öğrenme süreçleri ve kriz durumları çerçevesinde açıklayabilirim.	76	100	3.67
Bu yeterliliğe hiç sahip değilim	1	1.3	
Bu yeterliliğe çok az sahibim	3	3.9	
Bu yeterliliğe orta düzeyde sahibim	27	35.5	
Bu yeterliliğe oldukça sahibim	34	44.7	
Bu yeterliliğe tamamen sahibim	11	14.5	
2. Eğitimde farklı yaklaşım ve ilkelere dayalı olarak tasarlayabilir ve eğitim süreçlerini, öğrenme ortamındaki çeşitli etkenlere göre uygulayabilirim.	76	100	3.7
Bu yeterliliğe hiç sahip değilim	0	0	
Bu yeterliliğe çok az sahibim	3	3.9	
Bu yeterliliğe orta düzeyde sahibim	29	38.1	
Bu yeterliliğe oldukça sahibim	32	42.1	
Bu yeterliliğe tamamen sahibim	12	15.8	
3. Psikolojik danışma kuramları, modelleri, teknikleri ve becerileri doğrultusunda danışanlara destek sunabilirim.	76	100	3.91
Bu yeterliliğe hiç sahip değilim	1	1.3	
Bu yeterliliğe çok az sahibim	2	2.6	
Bu yeterliliğe orta düzeyde sahibim	18	23.7	

Bu yeterliliğe oldukça sahibim	37	48.7	
Bu yeterliliğe tamamen sahibim	18	23.7	
4. Psikolojik danışma ve rehberlik alanının farklı uzmanlık alanlarına (kariyer, aile ve evlilik, okul, ruh sağlığı ve rehabilitasyon) ilişkin kuramsal bilgileri uygulayabilirim.	76	100	3.57
Bu yeterliliğe hiç sahip değilim	1	1.3	
Bu yeterliliğe çok az sahibim	4	5.3	
Bu yeterliliğe orta düzeyde sahibim	31	40.8	
Bu yeterliliğe oldukça sahibim	31	40.8	
Bu yeterliliğe tamamen sahibim	9	11.8	
5. Bedensel, zihinsel, dilsel, sosyal ve duygusal gelişim alanlarıyla öğrenme ilke ve süreçlerini temel alarak, okul ortamında kapsayıcı psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerini iş birliği içinde yürütebilirim.	76	100	3.83
Bu yeterliliğe hiç sahip değilim	0	0	
Bu yeterliliğe çok az sahibim	1	1.3	
Bu yeterliliğe orta düzeyde sahibim	22	28.9	
Bu yeterliliğe oldukça sahibim	42	55.3	
Bu yeterliliğe tamamen sahibim	11	14.5	
6. Psikolojik danışma ve rehberlik alanında bilimsel araştırma yöntem ve tekniklerini kullanarak araştırmalar ve programlar geliştirebilir ve uygulayabilirim.	76	100	3.34
Bu yeterliliğe hiç sahip değilim	2	2.6	
Bu yeterliliğe çok az sahibim	7	9.2	
Bu yeterliliğe orta düzeyde sahibim	36	47.3	
Bu yeterliliğe oldukça sahibim	25	32.9	
Bu yeterliliğe tamamen sahibim	6	7.9	
7. Öğrenme ve öğretim sürecine yönelik olarak bireysel gelişimini değerlendirebilir ve yaşam boyu öğrenme konusunda öz değerlendirme yapabilirim.	76	100	3.87
Bu yeterliliğe hiç sahip değilim	1	1.3	
Bu yeterliliğe çok az sahibim	1	1.3	
Bu yeterliliğe orta düzeyde sahibim	21	27.6	
Bu yeterliliğe oldukça sahibim	37	48.7	
Bu yeterliliğe tamamen sahibim	16	21.1	
8. Topluma karşı sorumluluk bilinciyle yaşadığım çevre için projeler ve etkinlikler hazırlayabilir ve uygulayabilirim.	76	100	3.68
Bu yeterliliğe hiç sahip değilim	0	0	
Bu yeterliliğe çok az sahibim	4	5.3	
Bu yeterliliğe orta düzeyde sahibim	29	38.2	
Bu yeterliliğe oldukça sahibim	30	39.5	
Bu yeterliliğe tamamen sahibim	13	17.1	
9. Alanıma yönelik ihtiyaçlar doğrultusunda, güncel bilgi ve iletişim teknolojilerini izleyerek	76	100	3.74

öğretim sürecine etkili biçimde entegre edebilirim.			
Bu yeterliliğe hiç sahip değilim	1	1.3	
Bu yeterliliğe çok az sahibim	3	3.9	
Bu yeterliliğe orta düzeyde sahibim	22	28.9	
Bu yeterliliğe oldukça sahibim	39	51.3	
Bu yeterliliğe tamamen sahibim	11	14.5	
10. Eğitim kurumlarının felsefi temelleri, sosyolojik yapısı ve tarihsel gelişimi çerçevesinde, farklı sınıf ve okul düzeylerinde eğitimsel faaliyetleri destekleyici biçimde uygulayabilirim.	76	100	3.75
Bu yeterliliğe hiç sahip değilim	0	0	
Bu yeterliliğe çok az sahibim	2	2.6	
Bu yeterliliğe orta düzeyde sahibim	30	39.5	
Bu yeterliliğe oldukça sahibim	29	38.2	
Bu yeterliliğe tamamen sahibim	15	19.7	
11. Sahip olduğum bilgi, beceri ve yetkinlikleri; mesleğin gerekleriyle uyumlu şekilde, milli, kültürel ve evrensel değerler doğrultusunda okul ortamına yansıtabilirim.	76	100	3.84
Bu yeterliliğe hiç sahip değilim	1	1.3	
Bu yeterliliğe çok az sahibim	3	3.9	
Bu yeterliliğe orta düzeyde sahibim	19	25.0	
Bu yeterliliğe oldukça sahibim	37	48.7	
Bu yeterliliğe tamamen sahibim	16	21.1	
12. Birey, grup ve ailelerle çalışırken; danışanın özelliklerini, etik ilkeleri, yasal düzenlemeleri dikkate alarak uygun psikolojik danışma ilkelerini, becerilerini, müdahaleleri, stratejileri ve test/test dışı teknikleri uygular.	76	100	3.83
Bu yeterliliğe hiç sahip değilim	0	0	
Bu yeterliliğe çok az sahibim	4	5.3	
Bu yeterliliğe orta düzeyde sahibim	23	30.3	
Bu yeterliliğe oldukça sahibim	31	40.8	
Bu yeterliliğe tamamen sahibim	18	23.7	
N=76.			

1. Madde: “İnsan davranışlarını; fizyolojik temelleri, çevresel bağlamı, gelişim dönemlerinde görülen olağan ve olağandışı davranışlar, öğrenme süreçleri ve kriz durumları çerçevesinde açıklayabilirim.” Bu madde, bireyin davranışlarını çok boyutlu bir çerçevede değerlendirme yeterliğine yönelik öz değerlendirmeyi içermektedir. Katılımcıların bu yeterlik düzeyine ilişkin verdiği yanıtların ortalaması 3.67 olup, bu durum söz konusu kazanımın öğrenciler tarafından genellikle “oldukça” düzeyinde edinildiğini göstermektedir. Katılımcıların %44.7’si “oldukça sahibim” ve %14.5’i “tamamen sahibim” ifadesini işaretleyerek güçlü bir yeterlik algısı bildirmiştir. Ancak katılımcıların %35.5’inin “orta

düzeyde sahibim” yanıtını tercih etmesi, bu kazanımın tüm öğrenciler nezdinde yeterince içselleştirilmemiş olabileceğini düşündürmektedir.

2. Madde: “Eğitimde farklı yaklaşım ve ilkelere dayalı olarak tasarlayabilir ve eğitim süreçlerini, öğrenme ortamındaki çeşitli etkenlere göre uygulayabilirim.”

Bu madde, psikolojik danışman adaylarının eğitsel süreçlerde farklı teorik yaklaşımları dikkate alarak program tasarlama ve bu programları değişken çevresel koşullara uyarlama becerilerini ölçmektedir. Öğrencilerin bu yeterlik alanına ilişkin öz değerlendirme ortalaması 3.70 olup, katılımcıların büyük çoğunluğunun bu yeterliliğe **“oldukça”** düzeyinde sahip olduğunu düşündüklerini ortaya koymaktadır. Verilere göre öğrencilerin %42.1’i “oldukça sahibim”, %15.8’i ise “tamamen sahibim” ifadesini tercih etmiştir. Bu oranlar, lisans eğitimi süresince edinilen eğitime yönelik kazanımların genel olarak yeterli düzeyde içselleştirildiğine işaret etmektedir. Bununla birlikte, %38.1 oranında “orta düzeyde sahibim” yanıtının verilmiş olması, bazı öğrencilerin farklı yaklaşım ve ilkeleri somut eğitim tasarımlarına dönüştürme veya bu tasarımları öğrenme ortamındaki değişken faktörlere göre uyarlama konusunda kendilerini sınırlı hissettiklerini göstermektedir.

3. Madde: “Psikolojik danışma kuramları, modelleri, teknikleri ve becerileri doğrultusunda danışanlara destek sunabilirim.” Bu madde, psikolojik danışman adaylarının

mesleki bilgi ve becerilerini danışanlara yönelik uygulamalarda kullanabilme yeterliklerine ilişkin öz değerlendirmelerini kapsamaktadır. Ortalama puanın 3.91 olması, bu yeterliğin öğrenciler tarafından **yüksek düzeyde edinilmiş** olarak değerlendirildiğini göstermektedir. Katılımcıların %48.7’si “oldukça sahibim” ve %23.7’si “tamamen sahibim” ifadesini tercih ederek bu yeterliğe güçlü bir sahiplik algısı göstermiştir. Bu oranlar, öğrencilerin psikolojik danışma sürecine ilişkin kuramsal temelleri, yöntemsel bilgi birikimini ve uygulamaya yönelik teknik becerileri büyük ölçüde benimsediklerini ortaya koymaktadır. Ancak yine de %23.7’lik bir kesim “orta düzeyde sahibim” yanıtını vermiştir; bu durum, bazı öğrencilerin bilgi düzeylerinin uygulamaya aktarımı konusunda kendilerini yeterince yetkin hissetmediklerini düşündürmektedir.

4. Madde: “Psikolojik danışma ve rehberlik alanının farklı uzmanlık alanlarına (kariyer, aile ve evlilik, okul, ruh sağlığı ve rehabilitasyon) ilişkin kuramsal bilgileri uygulayabilirim.”

Bu madde, öğrencilerin psikolojik danışma ve rehberlik alanının çeşitli uzmanlık alanlarına ilişkin teorik bilgileri uygulamaya dönüştürebilme becerilerini değerlendirmektedir. Ortalama puanın 3.57 olması, bu yeterliğin öğrenciler tarafından genel olarak **orta ile oldukça arasında** bir düzeyde edinildiğini göstermektedir. Katılımcıların %40.8’i “oldukça sahibim”,

%40.8'i de "orta düzeyde sahibim" yanıtını vermiştir. Bu dağılım, kuramsal bilgiye ilişkin genel bir farkındalık olduğunu, ancak bu bilginin farklı uzmanlık alanlarında etkili biçimde kullanılmasına dair özgüvenin henüz tam olarak gelişmediğini düşündürmektedir. Özellikle aile ve evlilik danışmanlığı ya da rehabilitasyon gibi daha az uygulama olanağı bulunan alt alanlarda öğrencilerin deneyim eksikliği yaşadığı tahmin edilebilir. Buna ek olarak, uzmanlık alanlarına dair içeriklerin yüzeysel olarak geçilmesi ya da kuramsal bilginin yeterince somutlaştırılmaması da bu durumun oluşmasında etkili olabilir.

5. Madde: "Bedensel, zihinsel, dilsel, sosyal ve duygusal gelişim alanlarıyla öğrenme ilke ve süreçlerini temel alarak, okul ortamında kapsayıcı psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerini iş birliği içinde yürütebilirim." Bu madde, öğrencilerin gelişimsel bütünlük çerçevesinde, çok boyutlu gelişim alanlarını dikkate alarak kapsayıcı psikolojik danışma hizmetlerini uygulama ve bu süreçte iş birliği kurma yeterliklerini değerlendirmektedir. Ortalama puanın 3.83 olması, katılımcıların bu yeterlik alanında **güçlü bir yeterlik algısına** sahip olduklarını göstermektedir. Özellikle %55.3'lük bir oranla "oldukça sahibim" yanıtı dikkat çekici olup, %14.5'lik "tamamen sahibim" oranıyla birlikte ele alındığında öğrencilerin büyük kısmının bu yeterliğe sahip olduklarını düşündükleri anlaşılmaktadır. Sadece %28.9'u "orta düzeyde sahibim" yanıtını vermiştir; bu da, özellikle uygulama bağlamında bazı öğrencilerin gelişim alanlarının bütüncül değerlendirilmesine ihtiyaç duyduklarını göstermektedir.

6. Madde: "Psikolojik danışma ve rehberlik alanında bilimsel araştırma yöntem ve tekniklerini kullanarak araştırmalar ve programlar geliştirebilir ve uygulayabilirim." Bu madde, öğrencilerin bilimsel araştırma sürecine hâkimiyet düzeylerini ve bu doğrultuda psikolojik danışma programları geliştirme ve uygulama yeterliklerini değerlendirmeye yöneliktir. Ortalama puanın **3.34** gibi görece düşük bir düzeyde kalması, bu alandaki yeterliğin öğrenciler tarafından **orta düzeyde** edinilmiş olarak algılandığını göstermektedir. Katılımcıların neredeyse yarısı (%47.3) "orta düzeyde sahibim" yanıtını verirken, %9.2'si "çok az sahibim", %2.6'sı ise "hiç sahibim değilim" seçeneğini işaretlemiştir. Bu oranlar, öğrencilerin araştırma süreçlerine ilişkin teorik bilgiye sahip olduklarını ancak bu bilgiyi uygulamaya dökme konusunda kendilerini sınırlı hissettiklerini ortaya koymaktadır. Araştırma yöntemleri derslerinin soyut düzeyde kalması, proje ya da tez çalışmalarının yapısal olarak yetersiz olması veya uygulama fırsatlarının azlığı, bu yeterlik algısını olumsuz yönde etkilemiş olabilir.

7. Madde: "Öğrenme ve öğretim sürecine yönelik olarak bireysel gelişimini değerlendirebilir ve yaşam boyu öğrenme konusunda öz değerlendirme yapabilirim." Bu

madde, öğrencilerin hem bireysel gelişimlerine yönelik farkındalık düzeylerini hem de yaşam boyu öğrenme yaklaşımını içselleştirip içselleştirmediklerini ölçmektedir. Ortalama puanın 3.87 gibi oldukça yüksek bir seviyede yer alması, katılımcıların bu alandaki **yeterliklerini genel olarak olumlu** değerlendirdiklerini ortaya koymaktadır. Verilere göre %48.7'si “oldukça sahibim”, %21.1'i ise “tamamen sahibim” yanıtını vermiştir. Bu bulgular, öğrencilerin öğrenme süreçlerini yalnızca akademik bir zorunluluk olarak görmediklerini, aynı zamanda mesleki gelişimlerinin sürekli olduğunu kavradıklarını göstermektedir. Bununla birlikte %27.6 oranında “orta düzeyde sahibim” yanıtının verilmiş olması, bazı öğrencilerin öz değerlendirme becerilerinde veya öğrenmeye ilişkin içsel motivasyonlarında gelişime açık alanlar bulunduğuna işaret etmektedir.

8. Madde: “Topluma karşı sorumluluk bilinciyle yaşadığım çevre için projeler ve etkinlikler hazırlayabilir ve uygulayabilirim.” Bu madde, öğrencilerin toplumsal sorumluluk bilinci doğrultusunda çevresel farkındalık geliştirme ve bu doğrultuda projeler üretme kapasitelerine ilişkin öz değerlendirmelerini yansıtmaktadır. Ortalama puanın 3.68 olması, öğrencilerin bu yeterlik alanında genel olarak olumlu bir algıya sahip olduklarını göstermektedir. Katılımcıların %39.5'i “oldukça sahibim” ve %17.1'i “tamamen sahibim” seçeneklerini işaretleyerek topluma yönelik etkinlik üretme becerilerine ilişkin güçlü bir özgüvene sahip olduklarını ifade etmişlerdir. Bununla birlikte %38.2 oranında “orta düzeyde sahibim” yanıtının verilmiş olması, öğrencilerin bu tür etkinlikleri tasarlama ve hayata geçirme konularında hâlâ belirli sınırlılıklarla karşılaştıklarını düşündürmektedir.

9. Madde: “Alanıma yönelik ihtiyaçlar doğrultusunda, güncel bilgi ve iletişim teknolojilerini izleyerek öğretim sürecine etkili biçimde entegre edebilirim.” Bu madde, öğrencilerin bilgi ve iletişim teknolojilerini (BİT) pedagojik bağlamda kullanabilme yeterliklerini değerlendirmektedir. Ortalama puanın **3.74** gibi görece yüksek bir seviyede olması, öğrencilerin teknoloji okuryazarlığına ilişkin olumlu bir öz yeterlik algısına sahip olduklarını göstermektedir. Katılımcıların %51.3'ü “oldukça sahibim” ve %14.5'i “tamamen sahibim” yanıtını vermiştir. Bu veriler, öğrencilerin teknolojik gelişmeleri takip ettiklerini ve bunları öğretim süreçlerine entegre etme konusunda belirli bir yeterlik geliştirdiklerini ortaya koymaktadır. Bununla birlikte, %28.9 oranında “orta düzeyde sahibim” yanıtı verilmiş olması, bazı öğrencilerin teknoloji kullanımına ilişkin teorik bilgileri uygulama düzeyine dönüştürmekte güçlük yaşadığını ya da bu süreçte yeterince rehberlik almadığını düşündürmektedir.

10. Madde: “Eğitim kurumlarının felsefi temelleri, sosyolojik yapısı ve tarihsel gelişimi çerçevesinde, farklı sınıf ve okul düzeylerinde eğitimsel faaliyetleri destekleyici biçimde uygulayabilirim.” Bu madde, öğrencilerin eğitim sistemini oluşturan temel dinamikleri kavrayarak bu bilgileri farklı düzeylerdeki okul ortamlarına uyarlama yeterliklerini ölçmektedir. Ortalama puan olan **3.75**, öğrencilerin bu yetkinliği **genel olarak güçlü** bulduklarını göstermektedir. Katılımcıların %39.5’i “orta düzeyde sahibim”, %38.2’si “oldukça sahibim” ve %19.7’si “tamamen sahibim” yanıtlarını vermiştir. Bu dağılım, öğrencilerin eğitim kurumlarını sadece işlevsel yapılar olarak değil, aynı zamanda tarihsel ve sosyolojik bağlamlarıyla ele alabildiklerine işaret etmektedir. Ancak yine de yüksek orandaki “orta düzey” yanıtı, kuramsal bilginin sahaya yansıtılmasında belirli eksiklikler bulunduğunu düşündürmektedir. Öğrencilerin farklı okul türlerinde ve kademelerinde yeterince gözlem veya uygulama deneyimi edinmemeleri bu durumu etkiliyor olabilir.

11. Madde: “Sahip olduğum bilgi, beceri ve yetkinlikleri; mesleğin gerekleriyle uyumlu şekilde, milli, kültürel ve evrensel değerler doğrultusunda okul ortamına yansıtabilirim.” Bu madde, öğrencilerin mesleki bilgi ve becerilerini değer odaklı bir biçimde eğitim ortamlarına taşıyabilme kapasitesini ölçmektedir. Ortalama puanın **3.84** olması, öğrencilerin bu alandaki yeterliklerini **oldukça yüksek** düzeyde gördüklerini göstermektedir. Katılımcıların %48.7’si “oldukça sahibim” ve %21.1’i “tamamen sahibim” yanıtını vermiştir. Bu sonuçlar, öğrencilerin sahip oldukları bilgi ve becerileri yalnızca teknik anlamda değil, değer temelli ve kültürel bağlamda da değerlendirebildiklerini ortaya koymaktadır. Ancak %25 oranında “orta düzeyde sahibim” yanıtı, bazı öğrencilerin bu değerleri mesleki uygulamalarla nasıl bütünleştirecekleri konusunda daha fazla rehberliğe ihtiyaç duyduklarını göstermektedir.

12. Madde: “Birey, grup ve ailelerle çalışırken; danışanın özelliklerini, etik ilkeleri, yasal düzenlemeleri dikkate alarak uygun psikolojik danışma ilkelerini, becerilerini, müdahaleleri, stratejileri ve test/test dışı teknikleri uygulayım.” Bu madde, öğrencilerin bireysel, grupla ve aile odaklı danışma süreçlerinde mesleki bilgi, etik duyarlılık ve yasal çerçeve içerisinde uygulama yapabilme kapasitelerini ölçmektedir. Ortalama puanın **3.83** gibi **yüksek** bir düzeyde olması, katılımcıların bu alandaki mesleki yeterliklerini olumlu değerlendirdiklerini göstermektedir. Katılımcıların %40.8’i “oldukça sahibim”, %23.7’si ise “tamamen sahibim” demektedir. Bununla birlikte %30.3 oranında “orta düzeyde sahibim” yanıtı verilmesi, danışma süreçlerinin farklı düzeylerine (birey, grup, aile) dair bilgi birikiminin uygulamaya aktarımı noktasında bir ölçüde belirsizlik yaşandığını düşündürmektedir.

Psikolojik Danışman Yeterliliklerini Değerlendirme Formu Raporu**Tablo 2.** Psikolojik danışman yeterliliklerini değerlendirme formu betimsel istatistikler

Maddeler	n	%	$\bar{X}$
1. Psikolojik danışma ve rehberlik alanının temel kavramlarına ve uygulama alanlarına hâkimim.	76	100	3.93
Bu yeterliliğe hiç sahip değilim	0	0	
Bu yeterliliğe çok az sahibim	1	1.3	
Bu yeterliliğe orta düzeyde sahibim	22	28.9	
Bu yeterliliğe oldukça sahibim	34	44.8	
Bu yeterliliğe tamamen sahibim	19	25	
2. Psikolojik danışma hizmetlerini etik ilkelere ve yasal çerçeveye uygun şekilde yürütebilirim.	76	100	4.12
Bu yeterliliğe hiç sahip değilim	0	0	
Bu yeterliliğe çok az sahibim	2	2.6	
Bu yeterliliğe orta düzeyde sahibim	16	21.1	
Bu yeterliliğe oldukça sahibim	29	38.2	
Bu yeterliliğe tamamen sahibim	29	38.2	
3. Yaşam boyu öğrenme çerçevesinde profesyonel gelişimini sürdürebilirim.	76	100	3.97
Bu yeterliliğe hiç sahip değilim	0	0	
Bu yeterliliğe çok az sahibim	2	2	
Bu yeterliliğe orta düzeyde sahibim	21	27.6	
Bu yeterliliğe oldukça sahibim	30	39.5	
Bu yeterliliğe tamamen sahibim	23	30.3	
4. Psikolojik danışma ve rehberlik alanında edindiğim temel düzeydeki bilgi ve becerileri eleştirel bir bakış açısıyla değerlendirebilirim.	76	100	3.96
Bu yeterliliğe hiç sahip değilim	1	1.3	
Bu yeterliliğe çok az sahibim	1	1.3	
Bu yeterliliğe orta düzeyde sahibim	20	26.3	
Bu yeterliliğe oldukça sahibim	32	42.1	
Bu yeterliliğe tamamen sahibim	22	28.9	
5. Bireylerin sosyo-kültürel özelliklerini tanıyabilirim.	76	100	3.84
Bu yeterliliğe hiç sahip değilim	0	0	
Bu yeterliliğe çok az sahibim	1	1.3	
Bu yeterliliğe orta düzeyde sahibim	29	38.2	
Bu yeterliliğe oldukça sahibim	27	35.5	
Bu yeterliliğe tamamen sahibim	19	25	
6. Kültüre duyarlı psikolojik danışma yeterliliklerini uygulayabilirim.	76	100	3.72
Bu yeterliliğe hiç sahip değilim	1	1.3	
Bu yeterliliğe çok az sahibim	3	3.9	
Bu yeterliliğe orta düzeyde sahibim	29	38.2	
Bu yeterliliğe oldukça sahibim	26	34.2	
Bu yeterliliğe tamamen sahibim	17	22.4	

7. Yaşam boyu gelişim dönemlerini, her bir döneme özgü gelişimsel özellikleri ve sorun alanları ile öğrenme süreçlerini tanıyabilirim.	76	100	3.84
Bu yeterliliğe hiç sahip değilim	0	0	
Bu yeterliliğe çok az sahibim	1	1.3	
Bu yeterliliğe orta düzeyde sahibim	26	34.2	
Bu yeterliliğe oldukça sahibim	33	43.4	
Bu yeterliliğe tamamen sahibim	16	21.1	
8. Normal ve normal dışı davranışların gelişimine ilişkin yeterli bilgiye sahibim.	76	100	3.82
Bu yeterliliğe hiç sahip değilim	0	0	
Bu yeterliliğe çok az sahibim	2	2.6	
Bu yeterliliğe orta düzeyde sahibim	25	32.9	
Bu yeterliliğe oldukça sahibim	34	44.7	
Bu yeterliliğe tamamen sahibim	15	19.7	
9. Kariyer gelişimi, kariyer psikolojik danışması, kariyer karar verme kuram ve modelleri ile iş yaşamı, zihinsel iyi oluş, tüm yaşam rolleri ve faktörleri arasındaki ilişkileri kavramsallaştırmaya yönelik yeterli bilgiye sahibim.	76	100	3.7
Bu yeterliliğe hiç sahip değilim	0	0	
Bu yeterliliğe çok az sahibim	2	2.6	
Bu yeterliliğe orta düzeyde sahibim	31	40.8	
Bu yeterliliğe oldukça sahibim	28	36.9	
Bu yeterliliğe tamamen sahibim	15	19.7	
10. Kariyer gelişimi programlarını planlama, organize etme, uygulama, yönetme ve değerlendirme stratejilerini uygulayabilirim.	76	100	3.62
Bu yeterliliğe hiç sahip değilim	2	2.6	
Bu yeterliliğe çok az sahibim	2	2.6	
Bu yeterliliğe orta düzeyde sahibim	34	44.7	
Bu yeterliliğe oldukça sahibim	23	30.3	
Bu yeterliliğe tamamen sahibim	15	19.7	
11. Eğitimin felsefi, sosyolojik ve psikolojik temelleri doğrultusunda eğitim sistemini, eğitim programını, okulun örgütsel yapısını ve okul iklimini kavrayabilirim.	76	100	3.70
Bu yeterliliğe hiç sahip değilim	0	0	
Bu yeterliliğe çok az sahibim	3	3.9	
Bu yeterliliğe orta düzeyde sahibim	30	39.5	
Bu yeterliliğe oldukça sahibim	30	39.5	
Bu yeterliliğe tamamen sahibim	13	17.1	
12. Psikolojik danışma ve rehberlik alanı kapsamındaki tüm uygulamalara yönelik temel ilke, teknik ve becerileri yetkin bir şekilde uygulayabilirim.	76	100	3.74
Bu yeterliliğe hiç sahip değilim	0	0	
Bu yeterliliğe çok az sahibim	3	3.9	

Bu yeterliliğe orta düzeyde sahibim	29	38.2	
Bu yeterliliğe oldukça sahibim	29	38.2	
Bu yeterliliğe tamamen sahibim	15	19.7	
13. Güncel kaynaklar ve bilgiler çerçevesinde çeşitli psikolojik danışma kuram, yaklaşım ve modellerini açıklar, karşılaştırır ve kullanabilirim.	76	100	3.75
Bu yeterliliğe hiç sahip değilim	0	0	
Bu yeterliliğe çok az sahibim	3	3.9	
Bu yeterliliğe orta düzeyde sahibim	28	36.8	
Bu yeterliliğe oldukça sahibim	30	39.5	
Bu yeterliliğe tamamen sahibim	15	19.7	
14. Danışana özgü ölçülebilir, somut ve davranışsal amaçlar belirleyerek, gelişimsel nitelikte ve sistem yaklaşımı odağında psikolojik müdahale planları yapar ve uygulayabilirim.	76	100	3.80
Bu yeterliliğe hiç sahip değilim	0	0	
Bu yeterliliğe çok az sahibim	2	2.6	
Bu yeterliliğe orta düzeyde sahibim	27	35.5	
Bu yeterliliğe oldukça sahibim	31	40.8	
Bu yeterliliğe tamamen sahibim	16	21.1	
15. Geleneksel yüz yüze yardım ilişkilerinin yanında psikolojik yardım süreçlerinde teknolojinin yerini bilir ve etkili bir biçimde uygulayabilirim.	76	100	3.76
Bu yeterliliğe hiç sahip değilim	0	0	
Bu yeterliliğe çok az sahibim	1	1.3	
Bu yeterliliğe orta düzeyde sahibim	30	39.5	
Bu yeterliliğe oldukça sahibim	31	40.8	
Bu yeterliliğe tamamen sahibim	14	18.4	
16. Güncel kaynaklar ve bilgiler çerçevesinde grupla psikolojik danışma kuram, yaklaşım ve modellerini bilirim.	76	100	3.64
Bu yeterliliğe hiç sahip değilim	1	1.3	
Bu yeterliliğe çok az sahibim	1	1.3	
Bu yeterliliğe orta düzeyde sahibim	35	46.1	
Bu yeterliliğe oldukça sahibim	26	34.2	
Bu yeterliliğe tamamen sahibim	13	17.1	
17. Özgün bir konuda yapılandırılmış amaç yönelimli grupla psikolojik danışma, grup rehberliği ve psikoeğitim programı hazırlayabilirim.	76	100	3.67
Bu yeterliliğe hiç sahip değilim	0	0	
Bu yeterliliğe çok az sahibim	5	6.6	
Bu yeterliliğe orta düzeyde sahibim	30	39.5	
Bu yeterliliğe oldukça sahibim	26	34.2	
Bu yeterliliğe tamamen sahibim	15	19.7	
18. Grup rehberliği ve psikoeğitim ilke, teknik ve yöntemlerini uygulayabilirim.	76	100	3.59
Bu yeterliliğe hiç sahip değilim	1	1.4	
Bu yeterliliğe çok az sahibim	7	9.2	

Bu yeterliliğe orta düzeyde sahibim	30	39.5	
Bu yeterliliğe oldukça sahibim	22	28.9	
Bu yeterliliğe tamamen sahibim	16	21.1	
19. Grupla psikolojik danışma yaşantısından geçtim.	76	100	3.47
Bu yeterliliğe hiç sahip değilim	6	7.9	
Bu yeterliliğe çok az sahibim	7	9.2	
Bu yeterliliğe orta düzeyde sahibim	27	35.5	
Bu yeterliliğe oldukça sahibim	17	22.4	
Bu yeterliliğe tamamen sahibim	19	25	
20. Psikolojik ölçmenin temel kavram ve ilkelerini bilirim.	76	100	3.67
Bu yeterliliğe hiç sahip değilim	0	0	
Bu yeterliliğe çok az sahibim	7	9.2	
Bu yeterliliğe orta düzeyde sahibim	28	36.8	
Bu yeterliliğe oldukça sahibim	24	31.6	
Bu yeterliliğe tamamen sahibim	17	22.4	
21. Danışanları ile ilgili bütüncül bir psikolojik değerlendirme yapabilirim.	76	100	3.80
Bu yeterliliğe hiç sahip değilim	0	0	
Bu yeterliliğe çok az sahibim	1	1.3	
Bu yeterliliğe orta düzeyde sahibim	32	42.1	
Bu yeterliliğe oldukça sahibim	24	31.6	
Bu yeterliliğe tamamen sahibim	19	25	
22. Psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerini sunarken gereksinim duyduğumda amaca uygun, gerekli psikometrik özelliklere sahip psikolojik ölçme araçlarının (test veya test dışı) seçimi, uygulaması, puanlaması ve yorumlamasını yapabilirim.	76	100	3.43
Bu yeterliliğe hiç sahip değilim	2	2.6	
Bu yeterliliğe çok az sahibim	8	10.5	
Bu yeterliliğe orta düzeyde sahibim	31	40.8	
Bu yeterliliğe oldukça sahibim	25	32.9	
Bu yeterliliğe tamamen sahibim	10	13.2	
23. Psikolojik test uygulamalarının sonuçlarını psikolojik danışma ve rehberliğin doğasına ve meslek etiği ilkelerine uygun bir şekilde testi alan/alanlar ve yönlendirme kaynağı ile paylaşabilirim.	76	100	3.57
Bu yeterliliğe hiç sahip değilim	3	3.9	
Bu yeterliliğe çok az sahibim	2	2.6	
Bu yeterliliğe orta düzeyde sahibim	30	39.8	
Bu yeterliliğe oldukça sahibim	31	40.8	
Bu yeterliliğe tamamen sahibim	10	13.2	
24. Psikolojik test ve test dışı ölçme aracı seçme, uygulama, puanlama ve yorumlama süreçlerinde teknolojiyi etkin bir şekilde kullanabilirim.	76	100	3.57
Bu yeterliliğe hiç sahip değilim	1	1.3	
Bu yeterliliğe çok az sahibim	7	9.2	

Bu yeterliliğe orta düzeyde sahibim	29	38.2	
Bu yeterliliğe oldukça sahibim	26	34.2	
Bu yeterliliğe tamamen sahibim	13	17.1	
25. Psikolojik danışma ve rehberlik alanına özgü çeşitli araştırma yöntem ve tekniklerini bilirim.	76	100	3.68
Bu yeterliliğe hiç sahip değilim	0	0	
Bu yeterliliğe çok az sahibim	5	6.6	
Bu yeterliliğe orta düzeyde sahibim	27	35.5	
Bu yeterliliğe oldukça sahibim	31	40.8	
Bu yeterliliğe tamamen sahibim	13	17.1	
26. Psikolojik danışma ve rehberlik alanında, bilim ve araştırma etiği ile meslek etiği çerçevesinde, bağımsız araştırmalar yapar ve sonuçlarını raporlaştırarak paylaşabilirim.	76	100	3.63
Bu yeterliliğe hiç sahip değilim	0	0	
Bu yeterliliğe çok az sahibim	6	7.9	
Bu yeterliliğe orta düzeyde sahibim	30	39.5	
Bu yeterliliğe oldukça sahibim	26	34.2	
Bu yeterliliğe tamamen sahibim	14	18.4	
27. Kanıta dayalı psikolojik danışma uygulamalarını benimser ve program değerlendirme yöntem ve süreçlerini yetkin bir şekilde uygulayabilirim.	76	100	3.64
Bu yeterliliğe hiç sahip değilim	0	0	
Bu yeterliliğe çok az sahibim	5	6.6	
Bu yeterliliğe orta düzeyde sahibim	31	40.8	
Bu yeterliliğe oldukça sahibim	26	34.2	
Bu yeterliliğe tamamen sahibim	14	18.4	
28. Çalışacağım kurumun (okul, rehabilitasyon merkezi, psikolojik danışma merkezi vb.) gerektirdiği profesyonel yeterliliklere...	76	100	3.68
Hiç sahip değilim	0	0	
Çok az sahibim	2	2.6	
Orta düzeyde sahibim	33	43.4	
Oldukça sahibim	28	36.8	
Tamamen sahibim	13	17.1	
29. Çalışacağım kurumun (okul, rehabilitasyon merkezi, psikolojik danışma merkezi vb.) gerektirdiği profesyonel yeterliliklere uyum sağlama becerisine ...	76	100	3.76
Hiç sahip değilim	0	0	
Çok az sahibim	2	2.6	
Orta düzeyde sahibim	29	38.2	
Oldukça sahibim	30	39.5	
Tamamen sahibim	15	19.7	

N=76.

1. Madde: “Psikolojik danışma ve rehberlik alanının temel kavramlarına ve uygulama alanlarına hâkimim.” Bu madde, öğrencilerin PDR alanının kuramsal temellerine ve uygulamalarına dair bilgi düzeylerini öz değerlendirme yoluyla ifade etmelerini amaçlamaktadır. Ortalama puanın **3.93** gibi oldukça yüksek bir düzeyde olması, öğrencilerin alanın temel kavramlarına ilişkin yetkinlik geliştirdiğini göstermektedir. Katılımcıların %44.8’i “oldukça sahibim” ve %25’i “tamamen sahibim” yanıtlarını vererek, bu yeterliği büyük ölçüde edindiklerini beyan etmiştir. Buna karşın %28.9 oranında “orta düzeyde sahibim” yanıtı verilmiş olması, bazı öğrencilerin hâlen belirli kavramları tam anlamıyla içselleştirmekte ya da uygulama alanlarının kapsamı konusunda sınırlı farkındalığa sahip olduklarını düşündürmektedir.

2. Madde: “Psikolojik danışma hizmetlerini etik ilkelere ve yasal çerçeveye uygun şekilde yürütebilirim.” Bu madde, öğrencilerin etik ilkelere ve yasal düzenlemelere uygun davranma konusundaki öz yeterlik algılarını ortaya koymaktadır. Ortalama puanın **4.12** gibi oldukça yüksek bir düzeyde olması, katılımcıların bu alandaki farkındalık ve sorumluluk düzeylerinin güçlü olduğunu göstermektedir. Nitekim %38.2’si “oldukça sahibim” ve bir diğer %38.2’si “tamamen sahibim” yanıtlarını vermiştir. Bu oran öğrencilerin meslek etiği, gizlilik, danışanın hakları ve profesyonel sınırlara ilişkin ilkeleri özümsemiş olduklarını göstermektedir. Bununla birlikte %21.1’lik “orta düzeyde sahibim” oranı, bazı öğrencilerin etik karar alma süreçlerinde ya da yasal mevzuata dair teknik ayrıntılarda kendilerini yeterince donanımlı hissetmediklerine işaret edebilir.

3. Madde: “Yaşam boyu öğrenme çerçevesinde profesyonel gelişimini sürdürebilirim.” Bu madde, öğrencilerin yaşam boyu öğrenmeyi mesleki gelişimlerinin temel bir parçası olarak görüp görmediklerini değerlendirmektedir. Ortalama puanın **3.97** olması, öğrencilerin bu yeterlik alanını oldukça yüksek düzeyde benimsediklerini göstermektedir. %39.5’i “oldukça sahibim” ve %30.3’ü “tamamen sahibim” yanıtını vererek, kişisel ve mesleki gelişimlerini sürekli kılmaya yönelik bir iç motivasyona sahip olduklarını ifade etmiştir. %27.6’lık “orta düzeyde sahibim” yanıtı ise bazı öğrencilerin bu farkındalığa sahip olmakla birlikte, bu süreci nasıl yapılandıracaklarına ya da sürdüreceklerine dair daha fazla rehberliğe ihtiyaç duyduklarını düşündürmektedir.

4. Madde: “Psikolojik danışma ve rehberlik alanında edindiğim temel düzeydeki bilgi ve becerileri eleştirel bir bakış açısıyla değerlendirebilirim.” Bu madde, öğrencilerin sahip oldukları bilgiyi salt bir aktarım unsuru olarak değil, aynı zamanda eleştirel bir süzgeçten geçirebilme yetilerini sorgulamaktadır. Ortalama puanın **3.96** düzeyinde olması, öğrencilerin

bilgiye eleştirel yaklaşabilme kapasitelerinin yüksek olduğunu göstermektedir. Katılımcıların %42.1'i "oldukça sahibim" ve %28.9'u "tamamen sahibim" yanıtlarını vererek bu yetkinliğe güçlü bir sahiplik duygusu göstermiştir. %26.3 oranında "orta düzeyde sahibim" yanıtı ise, bazı öğrencilerin eleştirel düşünmeyi teorik düzeyde anlamlandırmakla birlikte, bu beceriyi sistematik olarak kullanma ya da uygulama alanına taşıma konusunda kararsız olduklarını ortaya koymaktadır.

5. Madde: Bireylerin sosyo-kültürel özelliklerini tanıyabilirim. Bu madde, psikolojik danışman adaylarının danışanların sosyal ve kültürel bağlamlarını tanıma ve dikkate alma yetkinliklerini ölçmektedir. Ortalama puanın **3.84** olması, öğrencilerin bu alandaki farkındalık düzeylerinin **oldukça yüksek** olduğunu göstermektedir. Katılımcıların %35.5'i "oldukça sahibim" ve %25'i "tamamen sahibim" yanıtlarını vermiştir. Bununla birlikte %38.2'lik "orta düzeyde sahibim" oranı, bazı öğrencilerin sosyo-kültürel çeşitlilikle karşılaşma ya da bu farklılıkları analiz etme noktasında daha fazla deneyime ihtiyaç duyduğuna işaret etmektedir.

6. Madde: "Kültüre duyarlı psikolojik danışma yeterliliklerini uygulayabilirim." Bu madde, öğrencilerin kültürel farklılıkları göz önünde bulundurarak danışma sürecine yön verebilme becerilerini değerlendirmektedir. Ortalama puanın **3.72** olması, öğrencilerin bu alandaki öz yeterlik algılarının genellikle olumlu olduğunu göstermektedir. Katılımcıların %34.2'si "oldukça sahibim" ve %22.4'ü "tamamen sahibim" yanıtını verirken, %38.2'lik kesim ise "orta düzeyde sahibim" ifadesini tercih etmiştir. Bu tablo, kültürel duyarlılığa ilişkin teorik farkındalığın geliştiğini, ancak bu farkındalığın uygulamaya dönüşmesinde hâlen belirli boşluklar bulunduğunu ortaya koymaktadır. Kültüre duyarlı danışma yalnızca bireyin etnik kökeni ya da dini inancı gibi demografik özelliklerini tanımakla sınırlı değildir; aynı zamanda danışanın değer sistemini, yaşam deneyimlerini, önyargılarını ve güç dinamiklerini danışma sürecine dâhil edebilmek anlamına gelir. Bu bağlamda, öğrencilerin kültürel aktarım, mikroagresyonlar, önyargılı tutumlar gibi alanlara dair bilgi düzeylerinin artırılması ve kültürel yeterlikleri sistematik biçimde yapılandıran eğitimlerle desteklenmeleri önem arz etmektedir.

7. Madde: "Yaşam boyu gelişim dönemlerini, her bir döneme özgü gelişimsel özellikleri ve sorun alanları ile öğrenme süreçlerini tanıyabilirim." Bu madde, öğrencilerin gelişim psikolojisi bağlamında yaşamın farklı evrelerini tanıma ve bu evrelere özgü özellikleri ayırt edebilme yeterliklerini değerlendirmektedir. Ortalama puanın **3.84** olması, bu yeterliğin öğrenciler tarafından yüksek düzeyde edinilmiş olarak değerlendirildiğini göstermektedir. Katılımcıların %43.4'ü "oldukça sahibim" ve %21.1'i "tamamen sahibim" yanıtlarını vermiştir. Ancak %34.2'lik "orta düzeyde sahibim" yanıtı, bazı öğrencilerin gelişimsel bilgileri kuramsal

düzeyde anlamış olsalar bile, bu bilgileri uygulamalı süreçlerde kullanma konusunda yeterince özgüven sahibi olmadıklarını düşündürmektedir.

8. Madde: “Normal ve normal dışı davranışların gelişimine ilişkin yeterli bilgiye sahibim.” Bu madde, öğrencilerin normatif gelişim çizgisi ile klinik ya da uyumsuz davranış örüntülerini ayırt edebilme düzeylerini değerlendirmektedir. Ortalama puanın **3.82** düzeyinde olması, öğrencilerin bu konuya ilişkin teorik bilgi düzeylerinin yüksek olduğunu göstermektedir. Katılımcıların %44.7’si “oldukça sahibim” ve %19.7’si “tamamen sahibim” yanıtlarını vermiştir. Bununla birlikte, %32.9’luk “orta düzeyde sahibim” yanıtı, öğrencilerin bazı karmaşık ya da sınırda davranış örüntülerini değerlendirme noktasında yeterli uygulama deneyimine sahip olmadığını düşündürmektedir.

9. Madde: “Kariyer gelişimi, kariyer psikolojik danışması, kariyer karar verme kuram ve modelleri ile iş yaşamı, zihinsel iyi oluş, tüm yaşam rolleri ve faktörleri arasındaki ilişkileri kavramsallaştırmaya yönelik yeterli bilgiye sahibim.” Bu madde, kariyer psikolojik danışmanlığına dair kuramsal bilgi düzeyini ve bu bilgilerin bireyin yaşam boyu gelişimiyle ilişkisini kurabilme yeterliğini değerlendirmektedir. Ortalama puanın **3.70** olması, öğrencilerin kariyer gelişimiyle ilgili temel bilgi ve kavramsal çerçeveye büyük ölçüde hâkim olduklarını göstermektedir. %36.9’u “oldukça sahibim” ve %19.7’si “tamamen sahibim” yanıtlarını vermiştir. Ancak %40.8’lik “orta düzeyde sahibim” oranı, öğrencilerin kariyer psikolojik danışmanlığı kuramlarını, yaşam rolleriyle ilişkilendirme açısından daha ileri düzeyde analiz edebilme konusunda belirli sınırlılıklar yaşadığını düşündürmektedir.

10. Madde: “Kariyer gelişimi programlarını planlama, organize etme, uygulama, yönetme ve değerlendirme stratejilerini uygulayabilirim.” Bu madde, öğrencilerin yalnızca kuramsal düzeyde değil, aynı zamanda pratik düzeyde kariyer gelişimi programları oluşturma ve bu programları uygulama becerilerini değerlendirmeye yöneliktir. Ortalama puanın **3.62** gibi **görece daha düşük** bir seviyede kalması, öğrencilerin bu alandaki uygulama yeterliklerine ilişkin öz güvenlerinin sınırlı olduğunu göstermektedir. Katılımcıların %44.7’si “orta düzeyde sahibim” ve %30.3’ü “oldukça sahibim” yanıtlarını vermiştir. Bu oranlar, kariyer psikolojik danışmanlığına ilişkin kuramsal bilgilerin uygulama düzeyine aktarılmasında güçlük yaşandığını göstermektedir.

11. Madde: “Eğitimin felsefi, sosyolojik ve psikolojik temelleri doğrultusunda eğitim sistemini, eğitim programını, okulun örgütsel yapısını ve okul iklimini kavrayabilirim.” Bu madde, öğrencilerin eğitimin çok boyutlu temellerini kavrayarak, eğitim sistemine ve okul

yapısına bütüncül bir bakış geliştirme yeterliğini değerlendirmektedir. Ortalama puanın **3.70** olması, katılımcıların bu alandaki bilgi düzeyini genel olarak olumlu değerlendirdiğini göstermektedir. Katılımcıların %39.5'i "orta düzeyde sahibim" ve %39.5'i "oldukça sahibim" yanıtlarını vermiştir. %17.1'i ise "tamamen sahibim" şeklinde değerlendirmiştir. Bu dağılım, öğrencilerin eğitimin felsefi dayanaklarını ve okul sistemlerini tanıma konusunda belirli bir bilgiye sahip olduklarını, ancak bu bilgiyi derinlemesine analiz edebilme ya da okul iklimi ile ilişkilendirme noktasında sınırlı deneyim yaşadıklarını düşündürmektedir.

12. Madde: "Psikolojik danışma ve rehberlik alanı kapsamındaki tüm uygulamalara yönelik temel ilke, teknik ve becerileri yetkin bir şekilde uygulayabilirim." Bu madde, öğrencilerin psikolojik danışma sürecine ilişkin temel uygulama becerilerini ve teknik yeterliklerini değerlendirmeye yöneliktir. Ortalama puanın **3.74** olması, öğrencilerin bu alandaki bilgi ve beceri düzeylerini oldukça olumlu değerlendirdiklerini göstermektedir. %38.2'si "oldukça sahibim" ve %19.7'si "tamamen sahibim" yanıtlarını vermiştir. %38.2 oranında "orta düzeyde sahibim" yanıtının bulunması ise, uygulamaya dair bazı tekniklerin içselleştirilmesi veya farklı bağlamlarda kullanılabilmesi konusunda hâlâ gelişime açık alanlar bulunduğunu göstermektedir.

13. Madde: "Güncel kaynaklar ve bilgiler çerçevesinde çeşitli psikolojik danışma kuram, yaklaşım ve modellerini açıklar, karşılaştırır ve kullanabilirim." Bu madde, öğrencilerin psikolojik danışma alanındaki güncel kuram ve modelleri tanıma, analiz etme ve bunları psikolojik danışma sürecine uyarlayabilme becerilerini değerlendirmektedir. Ortalama puanın **3.75** olması, öğrencilerin bu alandaki teorik donanımlarını yeterli düzeyde gördüklerini göstermektedir. %39.5'i "oldukça sahibim" ve %19.7'si "tamamen sahibim" yanıtlarını verirken, %36.8'lik "orta düzeyde sahibim" oranı ise, bu bilgileri uygulamaya dönüştürme aşamasında belirli güçlükler yaşandığını düşündürmektedir.

14. Madde: "Danışana özgü ölçülebilir, somut ve davranışsal amaçlar belirleyerek, gelişimsel nitelikte ve sistem yaklaşımı odağında psikolojik müdahale planları yapar ve uygulayabilirim." Bu madde, öğrencilerin psikolojik danışma sürecini yapılandırılmış ve hedef odaklı biçimde planlayabilme yeterliklerini değerlendirmektedir. Ortalama puanın **3.80** olması, katılımcıların danışan özelliklerine uygun, somut ve ölçülebilir hedefler belirleme konusunda kendilerini genel olarak yetkin gördüklerini göstermektedir. Katılımcıların %40.8'i "oldukça sahibim", %21.1'i ise "tamamen sahibim" yanıtını vermiştir. Ancak %35.5'lik "orta düzeyde

sahibim” oranı, müdahale planlarının ölçülebilirliğini sağlama, davranışsal hedeflere indirgeme noktasında belirli güçlükler yaşandığını düşündürmektedir.

15. Madde: “Geleneksel yüz yüze yardım ilişkilerinin yanında psikolojik yardım süreçlerinde teknolojinin yerini bilir ve etkili bir biçimde uygulayabilirim.” Bu madde, öğrencilerin teknolojiyi psikolojik danışma sürecine entegre etme düzeylerini ve dijital danışma ortamlarında çalışma yeterliklerini değerlendirmektedir. Ortalama puanın **3.76** olması, öğrencilerin dijital teknolojilere karşı olumlu bir tutum geliştirdiklerini ve bu yeterliği genel anlamda kazandıklarını göstermektedir. Katılımcıların %40.8’i “oldukça sahibim” ve %18.4’ü “tamamen sahibim” yanıtlarını vermiştir. %39.5’lik “orta düzeyde sahibim” oranı ise, dijital danışma ortamlarının etik, teknik ve iletişimsel yönleri konusunda bazı belirsizliklerin olduğunu düşündürmektedir.

16. Madde: “Güncel kaynaklar ve bilgiler çerçevesinde grupla psikolojik danışma kuram, yaklaşım ve modellerini bilirim.” Bu madde, öğrencilerin grupla psikolojik danışma sürecine ilişkin kuramsal bilgi düzeylerini ve farklı yaklaşımlar konusundaki farkındalıklarını ölçmektedir. Ortalama puanın **3.64** olması, bu alandaki yeterliğin diğer bazı alanlara kıyasla **daha sınırlı** düzeyde olduğunu göstermektedir. Katılımcıların %46.1’i “orta düzeyde sahibim” ve yalnızca %17.1’i “tamamen sahibim” yanıtını vermiştir. Bu dağılım, grupla psikolojik danışmaya özgü kuramsal bilgilerin kavramsal düzeyde sınırlı kalabildiğini ve öğrencilerin bu modelleri uygulamaya dönük olarak içselleştirmekte zorlandıklarını göstermektedir.

17. Madde: “Özgün bir konuda yapılandırılmış amaç yönelimli grupla psikolojik danışma, grup rehberliği ve psikoeğitim programı hazırlayabilirim.” Bu madde, öğrencilerin grupla danışma bağlamında belirli bir tema veya sorun alanına yönelik yapılandırılmış programlar geliştirme yeterliklerini değerlendirmektedir. Ortalama puanın **3.67** olması, öğrencilerin bu konuda orta ile oldukça arasında bir düzeyde yeterlik algısına sahip olduklarını göstermektedir. %39.5’i “orta düzeyde sahibim”, %34.2’si “oldukça sahibim” ve %19.7’si “tamamen sahibim” yanıtlarını vermiştir. Bu dağılım, kuramsal altyapının kısmen kazanıldığını ancak program tasarımı ve yapılandırma sürecinde hâlâ gelişim alanı bulunduğunu düşündürmektedir.

18. Madde: “Grup rehberliği ve psikoeğitim ilke, teknik ve yöntemlerini uygulayabilirim.” Bu madde, öğrencilerin grup rehberliği ve psikoeğitim uygulamalarında kullanılan yöntem ve tekniklere ilişkin bilgi ve becerilerini değerlendirmeye yöneliktir. Ortalama puanın **3.59** olması, bu yeterliğin öğrenciler tarafından genel olarak **orta düzeyde**

kazanıldığını göstermektedir. Katılımcıların %39.5'i "orta düzeyde sahibim", %28.9'u "oldukça sahibim" ve %21.1'i "tamamen sahibim" yanıtlarını vermiştir. Ancak %9.2'lik bir kesim "çok az sahibim" ya da "hiç sahibim değilim" yanıtlarını vermiştir ki bu oran, özellikle grup temelli çalışmalarda uygulamaya ilişkin özgüven eksikliği yaşandığını düşündürmektedir.

19. Madde: "Grupla psikolojik danışma yaşantısından geçtim." Bu madde, öğrencilerin grupla psikolojik danışma sürecini doğrudan deneyimleyip deneyimlemediklerini değerlendiren bir yaşantı temelli yeterlik maddesidir. Ortalama puanın **3.47** gibi **görece düşük** bir düzeyde olması, bu yaşantının tüm öğrenciler için yeterince sağlanmadığını ya da içselleştirilmediğini göstermektedir. Katılımcıların %35.5'i "orta düzeyde sahibim", %22.4'ü "oldukça sahibim" ve %25'i "tamamen sahibim" yanıtlarını vermiştir. Ancak %7.9'u "hiç sahibim değilim" ve %9.2'si "çok az sahibim" yanıtlarını seçmiştir; bu durum doğrudan deneyim eksikliğine işaret etmektedir.

20. Madde: "Psikolojik ölçmenin temel kavram ve ilkelerini bilirim." Bu madde, öğrencilerin psikolojik ölçme süreçlerine dair temel ilke ve kavramlara ilişkin bilgi düzeylerini değerlendirmektedir. Ortalama puanın **3.67** olması, öğrencilerin ölçme alanına ilişkin kavramsal yeterliklerinin genel olarak olumlu bir düzeyde olduğunu göstermektedir. %36.8'i "orta düzeyde sahibim", %31.6'sı "oldukça sahibim" ve %22.4'ü "tamamen sahibim" yanıtlarını vermiştir. Ancak %9.2'lik bir kesim "çok az sahibim" demektedir; bu durum bazı öğrencilerin psikolojik testlerin yapısı, geçerlik-güvenirlilik ilkeleri, normlar, puanlama sistemleri gibi temel kavramlar konusunda eksik bilgiye sahip olduklarını göstermektedir.

21. Madde: "Danışanları ile ilgili bütüncül bir psikolojik değerlendirme yapabilirim." Bu madde, öğrencilerin danışanların duygusal, bilişsel, davranışsal ve çevresel yönlerini dikkate alarak çok boyutlu bir değerlendirme yapabilme kapasitelerini ölçmektedir. Ortalama puanın **3.80** olması, öğrencilerin danışan değerlendirme süreçlerine dair güçlü bir öz yeterlik algısına sahip olduklarını göstermektedir. %42.1'i "orta düzeyde sahibim", %31.6'sı "oldukça sahibim" ve %25'i "tamamen sahibim" yanıtlarını vermiştir. Bu dağılım, öğrencilerin kuramsal bilgi birikimlerini danışan değerlendirme süreçlerine entegre edebildiklerini, ancak uygulama düzeyinde hâlâ bazı eksiklikler yaşadıklarını düşündürmektedir.

22. Madde: "Psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerini sunarken gereksinim duyduğumda amaca uygun, gerekli psikometrik özelliklere sahip psikolojik ölçme araçlarının (test veya test dışı) seçimi, uygulaması, puanlaması ve yorumlamasını yapabilirim." Bu madde, öğrencilerin ölçme araçlarını seçme, uygulama ve değerlendirme konusundaki uygulama

becerilerini ölçmektedir. Ortalama puanın **3.43** gibi diğer maddelere kıyasla daha düşük olması, öğrencilerin bu alanda yeterlik algılarının sınırlı olduğunu göstermektedir. %40.8'i "orta düzeyde sahibim", %32.9'u "oldukça sahibim", %13.2'si "tamamen sahibim" yanıtlarını vermiştir. Ancak %10.5'lik bir kesim "çok az sahibim" yanıtını vermiştir ki bu da uygulamaya dönük eksikliğe işaret etmektedir.

23. Madde: "Psikolojik test uygulamalarının sonuçlarını psikolojik danışma ve rehberliğin doğasına ve meslek etiği ilkelerine uygun bir şekilde testi alan/alanlar ve yönlendirme kaynağı ile paylaşabilirim." Bu madde, öğrencilerin psikolojik test sonuçlarını meslek etiğine ve psikolojik danışma sürecinin doğasına uygun biçimde yorumlayarak ilgililerle paylaşma becerilerini değerlendirmektedir. Ortalama puanın **3.57** olması, öğrencilerin bu alandaki öz yeterlik algılarının **orta-üst** düzeyde olduğunu göstermektedir. %40.8'i "oldukça sahibim", %13.2'si "tamamen sahibim" yanıtını vermiştir. Ancak %39.8'i "orta düzeyde sahibim" ve %6.5'i ise düşük düzeyli seçenekleri işaretlemiştir. Bu dağılım, test sonuçlarının doğru aktarımı konusunda öğrencilerin bilgi sahibi olduğunu ancak yorumlama derinliği, etik ilkelere uygunluk ve paydaşlarla iletişim boyutlarında gelişime ihtiyaç duyduklarını düşündürmektedir.

24. Madde: "Psikolojik test ve test dışı ölçme aracı seçme, uygulama, puanlama ve yorumlama süreçlerinde teknolojiyi etkin bir şekilde kullanabilirim." Bu madde, öğrencilerin psikolojik ölçme süreçlerine teknolojik araçları dahil edebilme becerilerini ölçmektedir. Ortalama puanın **3.57** olması, öğrencilerin bu yeterliğe sahip olduklarını düşündüklerini ancak teknolojik araçların kullanımı konusunda tam bir özgüven geliştiremediklerini göstermektedir. %38.2'si "orta düzeyde sahibim", %34.2'si "oldukça sahibim", %17.1'i ise "tamamen sahibim" yanıtını vermiştir. %10.5'lik düşük düzeyli yanıt oranı, özellikle teknolojiye erişim, platform bilgisi ya da uygulama pratiği noktasında eksiklik yaşandığını göstermektedir.

25. Madde: "Psikolojik danışma ve rehberlik alanına özgü çeşitli araştırma yöntem ve tekniklerini bilirim." Bu madde, öğrencilerin alanda kullanılan araştırma yöntemleri ve teknikleri hakkında bilgi sahibi olup olmadıklarını değerlendirmeye yöneliktir. Ortalama puanın **3.68** olması, öğrencilerin araştırma yöntemlerine dair temel kavramları tanıdıklarını ve bu alandaki kuramsal bilgileri genellikle yeterli bulduklarını göstermektedir. %40.8'i "oldukça sahibim", %17.1'i "tamamen sahibim" ve %35.5'i ise "orta düzeyde sahibim" yanıtlarını vermiştir. Bu dağılım, öğrencilerin betimsel, ilişkisel, deneysel, nitel ve karma yöntemlere ilişkin teorik düzeyde bilgi sahibi olduklarını, ancak bu bilgilerin araştırma tasarımı ve veri toplama süreçlerine aktarımında uygulama eksiklikleri yaşadıklarını göstermektedir.

26. Madde: “Psikolojik danışma ve rehberlik alanında, bilim ve araştırma etiği ile meslek etiği çerçevesinde, bağımsız araştırmalar yapar ve sonuçlarını raporlaştırarak paylaşabilirim.” Bu madde, öğrencilerin bilimsel araştırma süreçlerine etik duyarlılıkla yaklaşabilme, bağımsız biçimde araştırma yürütebilme ve elde edilen bulguları mesleki normlara uygun şekilde raporlayabilme yeterliklerini ölçmektedir. Ortalama puanın **3.63** olması, öğrencilerin bu alanda kendilerini genel olarak yeterli gördüklerini ancak tam anlamıyla özgüvenli olmadıklarını göstermektedir. %39.5’i “orta düzeyde sahibim”, %34.2’si “oldukça sahibim” ve yalnızca %18.4’ü “tamamen sahibim” yanıtlarını vermiştir. %7.9 oranındaki düşük yeterlik algısı, özellikle etik kurallar, özgün araştırma tasarımı oluşturma ve akademik yazım süreçlerinde yaşanan güçlükleri yansıtmaktadır.

27. Madde: “Kanıtı dayalı psikolojik danışma uygulamalarını benimser ve program değerlendirme yöntem ve süreçlerini yetkin bir şekilde uygulayabilirim.” Bu madde, öğrencilerin psikolojik danışma süreçlerini bilimsel temellere dayandırma ve uyguladıkları programların etkililiğini değerlendirme becerilerini ölçmektedir. Ortalama puanın **3.64** olması, öğrencilerin bu konudaki kavramsal farkındalığının gelişmekte olduğunu, ancak uygulama düzeyinde hâlen önemli gelişim alanları bulunduğunu göstermektedir. %40.8’i “orta düzeyde sahibim”, %34.2’si “oldukça sahibim” ve %18.4’ü “tamamen sahibim” yanıtlarını vermiştir.

28. Madde: “Çalışacağım kurumun (okul, rehabilitasyon merkezi, psikolojik danışma merkezi vb.) gerektirdiği profesyonel yeterliliklere...” Bu madde, öğrencilerin farklı kurumların talep ettiği profesyonel becerilere sahip olma düzeylerini ve bu rollere uyum sağlayabilme yeterliklerini ölçmektedir. Ortalama puanın **3.68** olması, öğrencilerin genel anlamda mesleki rol ve sorumluluklara hazır olduklarını düşündüklerini göstermektedir. %43.4’ü “orta düzeyde sahibim”, %36.8’i “oldukça sahibim” ve %17.1’i “tamamen sahibim” yanıtlarını vermiştir. Bu oranlar, kurum kültürüne uyum sağlama, iş tanımlarını kavrama, disiplinler arası çalışabilme ve profesyonel iletişim kurma gibi yeterliklerin kavramsal düzeyde anlaşıldığını ancak saha deneyimi eksikliği nedeniyle henüz tam olarak içselleştirilmediğini düşündürmektedir.

29. Madde: “Çalışacağım kurumun (okul, rehabilitasyon merkezi, psikolojik danışma merkezi vb.) gerektirdiği profesyonel yeterliliklere uyum sağlama becerisine...” Bu madde, öğrencilerin mezuniyet sonrası çalışacakları kurumların işleyişine, mesleki normlarına ve etik-örgütsel kültürüne uyum sağlama becerilerine yönelik öz değerlendirmelerini kapsamaktadır. Ortalama puanın **3.76** olması, öğrencilerin bu konuda kendilerini genellikle yeterli gördüklerini göstermektedir. Katılımcıların %39.5’i “oldukça sahibim” ve %19.7’si “tamamen sahibim”

yanıtlarını verirken, %38.2'si “orta düzeyde sahibim” demiştir. Bu tablo, öğrencilerin kurumsal beklentilere yanıt verme, rol ve sorumluluklarını kavrama ve iş birliği kültürüne adapte olma konularında genel bir farkındalık geliştirdiklerini, ancak doğrudan deneyim eksikliği nedeniyle bir kısmının bu konuda hâlâ gelişim alanı gördüğünü ortaya koymaktadır.

RAPOR SONUCUNA DAYALI OLARAK ALINAN KARARLAR VE YAPILAN UYGULAMALAR

Özetle psikolojik danışman adayları, kuramsal bilgi, etik duyarlılık ve bireysel psikolojik danışma becerileri alanlarında güçlü bir yeterlik algısına sahiptir. Ancak bilimsel araştırma yapma, program geliştirme, grupla psikolojik danışma uygulamaları ve ölçme araçlarının kullanımı gibi uygulamaya dayalı alanlarda gelişime ihtiyaç duyulmaktadır. Teknoloji entegrasyonu, kültürel duyarlılık ve kurumsal uyum konularında ise genel farkındalık olmakla birlikte uygulama eksikliği öne çıkmaktadır. Bulgular, öğrencilerin teorik altyapılarının sağlam olduğunu ancak pratik deneyimlerle desteklenmesi gerektiğini göstermektedir.

- 1. Öğretim Planı Güncellenmiştir:** Öğrenci çıktıları, PDR-EPDAB standartları ve paydaş geribildirimleri doğrultusunda öğretim planı yeniden yapılandırılmıştır. Yeni plan, kuramsal yeterliği korurken uygulama ağırlıklı ders içeriklerini artırmayı hedeflemektedir.
- 2. Grupla Psikolojik Danışma Yaşantısı Dersleri Eklenmiştir:** Öz değerlendirme sonuçları ve akreditasyon sürecindeki eksikliklere yanıt olarak, “Grupla Psikolojik Danışma Yaşantısı” dersi öğretim planına eklenmiş ve uygulama fırsatları artırılmıştır.
- 3. Program Çıktıları Güncellenmiş ve Ölçme Sistemi Oluşturulmuştur:** Program çıktıları yeniden tanımlanmış, “Program Çıktılarını Değerlendirme Formu” geliştirilmiş ve tüm çıktılara dair öğrenci verileri sistematik olarak raporlanmıştır.
- 4. Derslere Yönelik Yönergeler ve Kılavuzlar Hazırlanacaktır:** Bireyle ve grupla psikolojik danışma dersleri ile RPD uygulamaları için uygulama yönergeleri hazırlanacak; değerlendirme rubrikleri ve görev tanımları öğrencilere şeffaf biçimde sunulacaktır.
- 5. Kurum İş Birlikleri Güçlendirilmiştir:** Öğrencilerin farklı kurumlarda deneyim kazanması amacıyla Altın Yıllar Yaşam Merkezi, Özel Eğitim Merkezleri ve RAM ile dönemsel iş birlikleri planlanmıştır.
- 6. Teknoloji Kullanımı Yaygınlaştırılacaktır:** PUKÖ döngüsü kapsamında öğretim elemanlarına teknoloji tabanlı öğrenme yöntemleri ile ilgili dönem başında hizmet içi eğitim verilecek; çevrim içi danışmanlık ve dijital test uygulamaları ders içeriklerine eklenecektir.

7. **Araştırma ve İstatistik Uygulamaları Güçlendirilecektir:** İstatistik derslerinde SPSS yazılımı üzerinden uygulama yapılacak; ayrıca “Kaynak Tarama ve Rapor Hazırlama” dersi ile araştırma süreci desteklenecektir.
8. **Etik, Kültürel ve Mesleki Duyarlılıklar İçin Yapılandırılmış Dersler Açılmıştır:** “Kültüre Duyarlı Psikolojik Danışma” dersi yeni planla birlikte zorunlu ders haline getirilmiş; öğrencilerin etik karar alma becerilerinin desteklenmesi amacıyla vaka temelli içerikler geliştirilecektir.
9. **Danışmanlık Süreci, Değerlendirme ve Geri Bildirim Mekanizmaları Yapılandırılmıştır:** Öğretim elemanlarının kapı programları güncellenecek, bireysel geri bildirim süreçleri iyileştirilecek, akademik danışmanlık hizmetleri haftalık toplantılarla sistematikleştirilecektir.
10. **Ders İçerikleri ve Bilgi Paketleri Güncellenmektedir:** Ders tanıtım formları, kaynaklar ve öğrenme çıktıları öğretim elemanlarının iş birliğiyle gözden geçirilmektedir. Zenginlik açısından seçmeli derslerin tamamı açılacak şekilde planlanmıştır.